

Huszita háború (1419-1436)

A huszita elnevezés Husz János, a cseh reformától, nevéből ered, aki meghirdette a huszita tanokat.

Huszita tanok:

- a Bibliát ne csak latin nyelvre fordítsák, hanem a nemzeti nyelvre is, és ne csak a papok értelmezzék, hanem mindenki szabadon értelmezhesse
- a két szín alatti áldozás követelése, vagyis az egyszerű hívők is magukhoz vehessék nem csak az ostyát, hanem a bort is (ne csak az egyháziak)
- ugyanúgy ítélkezessenek a papok felett is, mint a többi ember felett

A huszitizmusnak két jelentősebb irányzata alakult ki, a kelyhesek és a táboriták irányzata. A kelyhesek csoportjába inkább a nemesek és a gazdagabb polgárok tartoztak. Nevüket a zászlójukon lévő kehelyről kapták. A táboriták mozgalmába a szegényebb néprétegek tartoztak, és nevüket a Tábor hegyről kapták, ahol egy várost is alapítottak. A huszita háborúk egyik előzménye Husz János mártírhalála volt, akit 1414-ben meghívtak a konstanzi zsinatra, majd ott elfogták és 1415-ben máglyán megégették.

Ezután Csehországban egyre nagyobb lett az egyház és a husziták közötti ellentét. Ez nemcsak vallási, hanem nemzeti ellentét is volt, mivel az egyházi, de még a világi hatalmasságok többsége is német volt. Ezen előzmények után 1419-ben a prágai felkeléssel elkezdődtek a huszita háborúk. Luxemburgi Zsigmond német-római császár és magyar király több "keresztes" hadjáratot is indított a husziták ellen, ám mindegyiket visszaverték, sőt még ellentámadásokat is vezettek, és Csehország határain kívülre is kicsaptak. (A husziták legendás hadvezére Jan Zizka volt.) A sorozatos kudarcok után Zsigmond taktikát változtatott és kedvezményeket adott a kelyheseknek, akiket ezzel sikerült megnyernie. Ennek következtében a táboriták magukra maradtak, és 1434-ben Lipany-nál megsemmisítő vereséget szenvedtek. Ezután Zsigmond és Csehország képviselői kompromisszumot kötöttek, melyet az iglói egyezségben rögzítettek (1436).

Ajánlott irodalom:

Mályusz Elemér: Zsigmond király uralma Magyarországon. Bp., 1984.

Macek, J.: A huszita forradalmi mozgalom. Bp., 1954.